

כתובות צ

עניין: בעל חוב מאוחר שקדם וגבה

שולחן ערוך חושן משפט סי' פג

ב אם הלוח מודה בשתי הלואות (ב) ושתייהן עבר זמנן ונתן לו מנה סתם ולא פירש והמלוה אומר שרוצה לחשוב אותם בפרעון החוב שאין לו כח על הלוח כל כך ובאחרת יש לו כח יותר כגון שיש לו ערב והלוח רוצה לחשוב אותם בפרעון המלוה שיש לו בה ערב כי אומר שלאותה נתכוון אין שומעין לו 'ואפילו אומר בפירוש לא אפרע לך אלא מחוב פלוני והמלוה אומר לא אקבלם אלא מחוב האחר (א) הדין עם המלוה. הגה 'ואפילו שחק כשקבלס יכול אחר כך לומר

קצות החושן סי' פג, א

ועיין בערכין ז' [ע"ב] אמר רב אדא בר אבהו היו צידו חמשה סלעים ואמר ערכי עלי וחזר ואמר ערכי עלי, ונתן ארבעה סלעים לשניה ואחד לראשונה, יאל ידי שתייהם, מ"ט, בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה גבה, בעידנא דיהב לשניה משעבד לראשונה, בעידנא דיהב לראשונה תו לית ליה. והקשו בתוס' ריש פרק מי שהיה נשוי [כתובות צ' ע"א ד"ה שמע מינה], דהא מסקינן בעל חוב מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה, ומירלו דגבי ערכין כיון דהכל להקדש ודאי מה שגבה גבה, וע"ש. וא"כ ה"ה הכא, כיון דהכל לעצמו מה שגבה גבה, וא"כ החוב שיש עליו ערב כבר נפרע. מיהו לפי תירוצים [אחרים] שמירלו

זהר ח"ג דף קיט ע"א

א"ר אלעזר כתיב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי' אל אמת. האי קרא אית ליה לאסתכלא ביה חמיתון מאן דאפקיד 'בידא דמלכא מידי. אלא ודאי זכאה הוא בר נש דאזיל באורחוי דמלכא קדישא ולא חטוי קמיה. תא חזי כיון דעאל ליליא 'חילגא דמותא שליט בעלמא 'חילגא דחיי אסתלק לעילא לעילא. וכיון דחילגא דמותא שליט בעלמא בלחודוי כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא. מ"ט. בגין דהוא חילגא גרים ובר נש צעי לאקדמא ולמפקד בידיה נפשיה בפקדונא כפקדונא דבר נש דיהיב פקדונא לאחרא דאף ע"ג דאיהו אחייב לגביה יתיר מהוא פקדונא לאו כדאי לאתאחדא ביה הואיל ופקדונא אתמסר לגביה ואי יסרב ביה ודאי נבדוק אבתריה דלאו מזרעא קדישא הוא ולאו מצני מהימנותא. כך הוא חילגא בני נשא אקדמו ויהבין ליה פקדונא דנפשיהו וכל נשמתין דבני עלמא נטיל. וכלהו טעמין טעמא דמותא בגין דהאי חילגא דמותא הוא ובגין דכל איטון נפשחא אע"ג דכלהו אחייבו לגביה ולאו כדאי הוא לאתבא פקדונא לגביה דבר נש אלא כיון דכלהו אתמסרי ליה בפקדונא אתיב כל פקדונין למאריהון. ת"ח לאו

